

İTHALATTA HAKSIZ REKABETİN ÖNLENMESİNDE ANTI-DAMPİNG SORUŞTIRMALARININ ETKİNLİĞİ

Murat Ozan BAŞKOL

Uludağ Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü
E-posta: obaskol@uludag.edu.tr

Özet

Dumping, bir firmanın malını normal değerinin altında bir fiyatla ihraç etmesidir. İhracatçı firmaların mallarını yerli piyasadan daha düşük fiyatla satmaları uluslararası ticarete bir "haksız rekabet" uygulaması olarak kabul edilmektedir. Anti-dumping vergisi uygulamalarının ana amacı; dumpinge konu olan ithalatın sebep olduğu haksız rekabete karşı yerli üretim dalının korunmasıdır.

Günümüzde anti-dumping soruşturmaları Dünya Ticaret Örgütü Anti-dumping Anlaşması hükümleri uyarınca yürütülmektedir. Anti-Dumping Anlaşması, dumpingli ithalata karşı önlem alınabilmesi için dumpingin varlığının yanısıra, yerli endüstrilerin ekonomik göstergelerinde zararın belirlenmesi ve bu zararın dumpingli ithalatla bağlantılı olduğunun ortaya konulması gerekliliğine işaret etmektedir.

Ülkemizde dumping konusundaki ilk yasal düzenleme 1989 yılındaki "İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun"dur. Gelişmekte olan ülkeler arasında dumpingli ithalata karşı önlemlere ilgi duyan ilk ülkelerden birisi olan ülkemiz bu önlemlerin hem kullanıcılarından hem de önemli muhataplarındandır.

Anahtar Kelimeler: *Dumping ve Anti-dumping soruşturması, Anti-dumping Anlaşması*

Alan Tanımı: Dış Ticaret (Uluslararası İktisat)

THE EFFECTIVENESS OF ANTI-DUMPING INVESTIGATIONS IN THE PREVENTION OF UNFAIR COMPETITION IN IMPORT

Abstract

Dumping is the act of a firm to export a product at a price below its normal price. In international trade, dumping is accepted to be an act of "unfair competition". The main aim of anti-dumping duties is to protect the domestic producers against the unfair competition caused by dumping. Today, anti-dumping investigations are carried out according too the terms of WTO Anti-Dumping Agreement. The Anti-Dumping Agreement points to the existence of dumping, in order to be able to take measures against dumping, as well as to the necessity to define the losses in domestic industries' economic indicators and to demonstrate that these losses are connected to dumping.

Key Words: *dumping, WTO Anti-Dumping Agreement*

JEL Classification:F13

1. GİRİŞ

İhracatçı firmaların mallarını yerli piyasadan daha düşük fiyatla satmaları yani dumping uluslararası ticarete bir “haksız rekabet” uygulaması olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, ithalatta haksız rekabet uygulamalarına karşı olarak açılan anti-dumping soruşturmalarının etkinliğini incelemektir. Bu doğrultuda çalışmada önce, dumping kavramı ele alınacaktır. DTÖ Anti-Dumping Anlaşması ana hatlarıyla ele alındıktan sonra özellikle anlaşma sonrası anti-dumping soruşturmalarının seyri konu-sunda durum tespiti yapılacaktır.

2. DAMPİNG: TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI

Uluslararası iktisat literatüründe dumping konusundaki en önemli katkı hiç kuşku yok ki Jacob Viner’e aittir. Jacob Viner “Dumping: A Problem in International Trade” isimli kitabında, dumpingin tanımı, sınıflandırılması ve iktisadi etkileri konularını ayrıntılı bir şekilde analiz etmiştir. Viner, dumpingi olarak ulusal piyasalar arasındaki fiyat farklılaştırması olarak tanımlamıştır. (Viner, 1966:3) Dumping, bir malın yurtiçine göre yurtdışına daha düşük fiyatla satılması olarak tanımlansa da pratikte malların yurtdışı piyasalarda üretim maliyetlerinin altında bir fiyatla satılması olarak nitelendirilir. (İyibozkurt, 2001:206)

Dumpingi geçici, yıkıcı ve sürekli dumping biçiminde sınıflandırmak mümkün-dür. *Geçici dumping (sporadic dumping)*, firmanın plansız üretim yapması, iç piyasadaki talebin düşmesi gibi nedenlerle elinde stok fazlası oluşan firmanın, stokları eritmek amacıyla değişken maliyetini karşılayacak bir fiyattan yabancı piyasaya satmasıdır.

Yıkıcı dumping (predatory dumping), firmanın mallarını yabancı piyasadaki rakiplerini piyasa dışına itmek için geçici olarak daha düşük fiyatla ya da maliyetinden de düşük bir fiyatla satmasıdır. Yıkıcı dumpingte üreticinin amacı, kısa dönemde ortaya çıkabilecek kayıplara rağmen, monopolcü gücünü artırmak suretiyle uzun dönem karını maksimize etmektir. (Chacholiades, 1990:206). Bu yüzden firma, yurtdışındaki üreticilerin piyasa-dan çekilmesinin ardından monopolcü karı ele geçirmek adına malına dumping öncesi satmış olduğu fiyattan daha yüksek bir fiyat belirleyecektir.

Sürekli dumping (persistent dumping) ise, firmaların karlarını ençoklaştırmak için sürekli olarak mallarını yabancı piyasalarda yurtiçi piyasaya göre daha düşük fiyattan satmalarıdır. Böyle bir uygulama, gerçekte monopolcü firmanın kar maksimizasyonu davranışını uluslararası piyasalara yaygınlaştırması olarak kabul edilebilir. (Seyidoğlu, 2009:209) Monopolcü firmanın yabancı ve yurtiçi piyasası birbirinden ayırması ve her bir piyasa için farklı fiyat uygulaması uluslararası fiyat farklılaştırması olarak kabul edilmektedir.

Uluslararası fiyat farklılaştırmasının yapılabilmesi için iki koşul gerekmektedir. *İlki, yurt dışı ve yurtiçi piyasalar arasında kesin ve devamlı bir ayırım olmalıdır.* Diğer bir deyişle, monopolcü firma malının düşük fiyatlı olduğu piyasadan alınıp, pahalı olduğu piyasada satılmasını engellemelidir. Yüksek ulaşım maliyetleri ve hükümetlerin ticareti kısıtlayıcı tutumlarından dolayı piyasaları uluslararası alanda ayırmak, ulusal alanda ayırmaktan daha kolaydır. (İyibozkurt, 2001:208) Malları bir piyasadan diğer piyasaya taşımanın gerektirdiği yüksek navlun giderleri ve ithalattan alınan vergiler genellikle bir malın düşük fiyatlı olduğu piyasadan alınıp pahalı olduğu piyasada satılma imkanını ortadan kaldırdığından piyasalar doğal olarak birbirinden ayrılmış olurlar. (Seyidoğlu, 2009:209) *İkinci koşul ise, bölünen her iki piyasada talep esnekliklerinin de farklı olması gerekliliğidir.* Böylece firma malını talebin daha esnek olduğu yurtdışı piyasada düşük fiyattan, talebin daha az esnek olduğu yurtiçi piyasada ise daha yüksek fiyattan satabilecektir.

3. DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ ANTI-DAMPİNG ANLAŞMASININ NİTELİĞİ

Dünya Ticaret Örgütü Anti-Damping Anlaşması, dampingin varlığının yanısıra, yerli sanayinin zarar gördüğünün ve bu zararın dampingli ithalatla bağlantılı olduğunun anlaşılması durumunda dampinge karşı önlemlerin Anlaşma hükümlerine uygun olarak başlatılan ve yürütülen soruşturmalar gereğince alınabileceğini hükme bağlamıştır. (Madde 1)

Anti-Damping Anlaşması, normal değer ve ihrac fiyatı arasında yapılacak karşılaştırmadan hareketle damping kavramına yaklaşmaktadır. **Normal değeri** “*karşılaştırılabilir fiyat*” olarak değerlendirmek ve ihracatçı veya menşe ülkede tüketime konu olan aynı veya benzer mal için normal ticari işlemler sonucunda fiilen ödenmiş veya ödenmesi gereken fiyat (iç piyasa satış fiyatı) olarak tanımlamak mümkündür. (Dirikkan,1996:108) İhraç amacıyla satılan bir mal için ödenmiş yada ödenmesi gereken fiyat ise **ihrac fiyatıdır**. Anlaşma uyarınca bir malın ihrac fiyatının, ihracatçı ülkede tüketime konu benzer bir malın karşılaştırılabilir fiyatından daha düşük olması durumunda sözkonusu malın dampingli olduğu kabul edilmektedir. (Madde 2.1)

Anlaşma ihracatçı ülkedeki satış fiyatlarının karşılaştırmaya imkan vermediği durumlarda karşılaştırmaya esas olacak normal değer nasıl tes-pit edileceğini de belirlemiştir. Anlaşmaya göre, ihracatçı ülkenin iç piyasa-sında benzer malın satış hacmi düşükse¹ yada benzer malın satışı yapılmı-yorsa, iç piyasadaki satışlara bakarak uygun bir karşılaştırma imkanı yoksa ihrac fiyatının (a) üçüncü ülkeye ihrac edilen benzer ürünün karşılaştırılabilir fiyatıyla mukayese edilmesi suretiyle (b) menşe ülkedeki üretim maliyetine idari giderler, satış giderleri, genel giderler ve makul bir kar marjının eklenmesiyle bulunan *oluşturulmuş normal değer* ile karşılaştırılarak dampingin tesbit edilebileceği ifade edilmiştir. (Madde 2.2.)

Anlaşmada ayrıca normal değer ile ihrac fiyat arasında adil bir karşılaştırma yapılmasına yönelik esaslar da düzenlenmiştir. Anlaşma bu karşılaştırmaların “aynı ticari aşamada, normal olarak fabrika çıkış aşamasında ve yapılan satışlar için mümkün olduğu ölçüde aynı zamanda” yapılması gerektiğini belirtmektedir. (Madde 2.4.) Fiyat karşılaştırmasında satış koşulları, vergilendirme, döviz kurları, malın fiziksel özellikleri ve karşılaştırmayı etkileyen diğer farklılıkların gözönünde bulundurulacağı ve eldeki bilgiler doğrultusunda, farklılıkların fiyat düzeyine etkisini ortadan kaldıracak gerekli düzeltmelerin yapılacağı da ifade edilmektedir. (Elele,2008:40)

Dampingli ithalatın neden olduğu zararın² belirlenmesine yönelik düzenlemeler temel olarak dampingli ithalat hacminin gelişimi, fiyat düzeyi ve bu ithalattaki gelişimin sonucunda piyasada ortaya çıkan durumun yerli üreticiler üzerindeki etkisinin nesnel biçimde analizini öngörmektedir. (Tan, 2008:238) Bu bağlamda anlaşma, dampingli ithalatın yerli sanayiye zarar verip vermediğinin tespitinde (a)dampingli ithalat hacminin mutlak anlamda veya yurt içi üretime yada tüketime oranla görece anlamda önemli miktarda artıp artmadığına (b) ithalatın iç piyasadaki benzer malların fiyatları üzerindeki etkilerine bakılarak bir değerlendirme yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. (Madde 3.2.) Ayrıca anlaşma dampingli ithalatın yerli sanayi üzerindeki etkisinin saptanmasında üretim, satış, kar, pazar payı, istihdam, ücretler, büyüme gibi sanayinin durumuyla ilgili tüm ekonomik faktörlerin dikkate alınması gerektiğini söylemektedir. (Madde 3.4.)

¹İhracatçı ülkenin iç piyasadaki satışların değeri, malların ithalatçı üyeye satışlarının yüzde 5’in altındaysa iç piyasa satış fiyatı normal değer olarak kabul edilmeyecektir. (**% 5 temsil testi**)

²Damping soruşturması kapsamında incelenen zarar kavramı, bir üretim dalında maddi zararın oluşması, maddi zarar tehdidinin varlığı veya bir üretim dalının kurulmasının gecikmesi konularını kapsamaktadır.

Anlaşmada ön plana çıkarılması gereken diğer bir noktada, dumpingli ithalat ve zarar arasındaki illiyet (nedensellik) bağının ortaya konulması zorunluluğudur. (Madde 3.5.) Diğer bir ifadeyle, yerli sanayinin uğradığı zararın dumpingli ithalat nedeniyle olduğunun somut şekilde ortaya konulması esastır. Bu yüzden yerli üretim dalındaki zararın dumpingli ithalat nedeniyle mi oluştuğu yoksa dumpingli ithalat dışındaki faktörlerden mi kaynaklandığının saptanması önemlidir. Örneğin; yerli sanayinin karşılaştığı sorunlara, malına yönelik talebin azalması veya tüketicilerin tüketim kalıplarındaki değişiklikler gibi faktörler neden olmaktaysa ve bu sorunlar doğrudan dumpingli ithalata atfedilmiyorsa anti dumping vergisi uygulanmaz. (Uluslararası Ticaret Merkezi,1999:166) Anlaşma dumpingli ithalat dışında talepteki azalma, tüketim kalıplarındaki değişim, yerli üretim dalının ihracat performansı ve verimliliği gibi nedenlerinde yerli sanayi üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceğini ifade ederek anti-dumping soruşturması sırasında incelenmesi gereğini işaret etmektedir.

Damping, zarar ve dumpingli ithalatla zarar arasındaki illiyet bağının varlığı halinde anti-damping soruşturması, üretim dalı tarafından veya üretim dalı adına³ yapılan yazılı başvuru sonucunda (Madde 5.1) ya da ithalatçı ülke hükümeti tarafından sadece istisnai durumlarda resen başlatılabilir. (Madde 5.6) Anti-damping soruşturması inceleme ve soruşturma safhası olarak iki aşamadan oluşmaktadır. İnceleme safhası, bir nevi ön soruşturma safhasıdır ve soruşturmanın açılıp açılmayacağına ilişkin süreci kapsar. Soruşturmayı yapan yetkililer dumping veya zararla ilgili yeterince delil olmadığı kanaatine varırlarsa soruşturma talebi reddedilecektir. Anlaşma;(a).Damping marjının çok düşük olması durumunda (damping marjı yüzde 2'den azsa) (b).Dumpingli ithalat hacminin veya zararın ihmal edilebilecek düzeyde olması durumunda (belirli bir ülkeden yapılan dumpingli ithalat hacmi ithalatçı ülkenin benzer mal ithalatının yüzde 3'ünden azsa) başvurunun reddedileceğini ifade etmektedir. (Madde 5.8)

Damping soruşturması ile ilgili işlemlerin yapıyor olması fiili ithalatı engellemeyeceğinden (Madde 5.9) Anlaşma soruşturma sürecince ortaya çıkabilecek zararı önlemek adına geçici önlemler⁴ alınabileceğine hükmetmiştir.(Madde 7.1) Geçici önlemler, geçici vergi şeklinde veya tahmin edilen dumping marjını aşmayacak şekilde, tahmin edilen dampedinge-karşı verginin miktarına eşit bir garanti (nakit veya senet) şeklinde olabilir. (Madde 7.2) İhracatçılar, ihrac fiyatlarını artırmayı taahhüt ederek anti-damping vergi uygulamasının önüne geçebilirler. (Elele,2008:70) Anlaşma-nın 8. Maddesine göre, ihracatçı dumpingli fiyatlardan ihracat yapmayacağını taahhüt eder ve soruşturmacı taraf taahhüt edilen fiyatla yerli üretim dalında zararın ortadan kalkacağına ikna olursa soruşturma herhangi bir önlem alınmaksızın kapatılabilir.(Tan,2008:23)

Açılan soruşturma neticesinde dumping olayı kanıtlanırsa, geçici dumping vergisi kesinleştirilir. Anlaşmada uygulanacak vergi miktarı konusunda üç önemli nokta ön plana çıkmaktadır. *Birincisi*,

³ Başvuru yapan üreticilerin üretimleri, başvuruya destek veren veya karşı çıkan üreticilerin üretiminin yüzde 50'sinden fazlası olması durumunda başvuru, "üretim dalı tarafından veya üretim dalı adına" yapılmış sayılacaktır.

⁴ Soruşturmanın başlatılmış olması ve soruşturma açıldığının ilan edilmesi, ilgili taraflara bilgi vermeleri ve görüş bildirmeleri için yeterince fırsat tanınmış olması durumunda, dumping ve bunun sonucunda üretim dalına verilen zarar konusunda olumlu bir ön belirleme yapılmış olması halinde ve ilgili mercilerin, soruşturma esnasında herhangi bir zarara sebebiyet verilmemesi için bu önlemlerin gerekli olduğuna hükmetmesi halinde geçici önlemler alınabilecektir.

uygulanacak anti-damping vergisinin damping marjını aşmaması (damping marjı kadar ya da daha az olması) gerektiğidir⁵ (Madde 9.3). *İkincisi*; Anlaşma, incelenmekte olan malla ilgili her ihracatçı veya üretici için ayrı bir damping marjı belirlenmesi gerektiğine hükmettiğinden (Madde 6.10) anti-damping vergileri her ihracatçı için belirlenen damping marjına göre değişkenlik gösterecektir. *Üçüncüsü*, anti-damping vergilerinin uygulandığı sürece, yet-kili makamlarca ya da ilgili taraflardan birinin talebi üzerine, gözden geçiril-mesi gerekliliğidir. Bu gözden geçirme sonucunda yetkili mercilerin dam-pinge karşı verginin artık haklı bir nedene dayanmadığını tesbit etmeleri durumunda vergi uygulamasına son verilecektir. Aksi takdirde, anti damping vergisinin uygulanmaya başlandığı tarihten itibaren beş yıl içinde otomatik olarak sona ermesi hükme bağlanmıştır. (Madde 11.2)

4. ANTI-DAMPİNG SORUŞTURMALARI: DURUM TESPİTİ

Günümüzde anti-damping önlemleri daha sık kullanılan araçlar haline gelmiştir. 1980-84 döneminde 8 ülke anti-damping soruşturması açarken, soruşturmaya maruz kalan ülke sayısı 36 olmuştur. (Prusa,2005:688) 1995-2008 dönemindeyse 43 ülke anti-damping soruşturması açarken, 100 ülke ise soruşturmaya maruz kalmıştır.⁶ 1995-2008 döneminde açılan toplam soruşturma sayısı 3427 olup, açılan soruşturmaların % 40'lık kısmı Hindistan, ABD ve AB tarafından başlatılmıştır. Ülkemiz bu dönemde toplam 137 anti-damping soruşturması başlatmıştır.⁷ Ülkeler tarafından açılan anti-damping soruşturma sayısı anti-damping soruşturmalarının etkinliğini göstermek adına önemli bir göstergedir. Ancak ne var ki açılan her soruşturma bir önlemle sonuçlanmamaktadır. Bu yüzden sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek adına açılan anti-damping soruşturmalarının ne kadarlık kısmının bir önlemle sonuçlandığına da bakmak gerekir.

⁵Anlaşmanın 9.1. Maddesinde dampingin yerli sanayiye verdiği zararı gidermek adına daha az vergi yeterliyse sadece o kadalık kısmının tahsil edilebileceği hükmü de yer almaktadır.

⁶ Anti-damping soruşturmaları ile ilgili detaylı verilere Dünya Ticaret Örgütünün Anti-Damping sayfasından http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_e.htm ulaşmak mümkündür.

⁷ Ülkemizde damping konusundaki ilk yasal düzenleme 1989 yılında kabul edilen 3577 Sayılı "İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun'dur. Söz konusu kanunun gerek DTÖ Anti-Damping Anlaşmasına gerekse AB mevzuatına uyumu 1999 yılında yürürlüğe giren 4412 Sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla gerçekleşmiştir.

TABLO 1: 1995-2008 Döneminde Açılan Toplam Anti-Dumping Soruşturması ve Alınan Toplam Anti-Dumping Önlem Sayısı

Sektörler	Açılan Soruşturma Sayısı (1)	Alınan Önlem Sayısı (2)	2/1 (%)
Temel metaller	948	642	67,7
Kimyasallar	690	453	65,7
Plastik ve kauçuk	440	286	65,0
Makine ve elektrikli aletler	313	173	55,3
Tekstil	271	183	67,5
TOPLAM	3427	2190	63,9

1995-2008 döneminde açılan soruşturmalarının % 63,9'unun bir önlemlerle kapatıldığını görmek mümkündür. Açılan soruşturmalar bakımından 10. ve alınan önlemler açısından 5.sırada olan ülkemiz soruşturmaların anti-dumping önlemleriyle sonuçlanması bakımından % 90,5 ile ilk sırada yer almaktadır.(Tablo 1)

Ülkeler	Açılan Soruşturma Sayısı (1)	Alınan Önlem Sayısı (2)	2/1 (%)
Hindistan	564	386	68,4
ABD	418	268	64,1
AB	391	258	66,0
Arjantin	241	167	69,3
Güney Afrika	206	124	38,1
Avustralya	197	75	60,2
Brezilya	170	86	62,1
Çin	151	108	50,6
Kanada	145	90	71,5
Türkiye	137	124	90,5
TOPLAM	3427	2190	63,9

1995-2008 dönemi için açılan soruşturmaların sektörel dağılımına bakacak olursak (Tablo 2) en çok soruşturmaya konu olan ilk üç mal grubu, temel metaller, kimyasallar ve plastik ve kauçuktur. Temel metallerde açılan soruşturmaların % 67,7'sinde, tekstildeyse % 67,5'inde önlem kararı alınmıştır.

1995-2008 döneminde Hindistan'ın en çok kimyasallara, ABD, AB ve Kanada'nın ise en fazla temel metallere yönelik soruşturma açtıklarını söylemek mümkündür. Hindistan'ın kimyasallara yönelik açtığı soruşturmaların % 78'i önlemlerle sonuçlanmıştır. ABD, AB ve Kanada'nın temel metal-lere yönelik açmış olduğu soruşturmaların % 67'si, % 68,3'ü ve % 67'si önlemlerle kapatılmıştır.

Ülkemiz açısından sektörel bazda en çok plastik ve kauçuk ile tekstil sektörlerine yönelik soruşturma açıldığını söyleyebiliriz. Ülkemizde plastik ve kauçuk sektörüne yönelik açılan soruşturmaların tamamı, tekstil sektöründeysen % 73'ü önlemlerle kapatılmıştır.

TABLO 3: Ülkenin anti-damping soruşturmaları içerisindeki payı/ dünya ithalat hacmi içerisindeki payı

Ülkeler	Açılan Anti-Damping Soruşturmalarındaki Payı (1)	Dünya İthalat Hacmindeki Payı (2008) (2)	1/2
Hindistan	16,4	2,4	6,8
ABD	12,2	17,4	0,7
AB	11,4	18,3	0,6
Arjantin	7,0	0,5	14,0
Avustralya	5,7	1,6	3,6
Güney Afrika	6,0	0,8	7,5
Çin	4,4	9,1	0,5
Kanada	4,2	3,4	1,2
Brezilya	4,9	1,5	3,3
Türkiye	3,9	1,6	2,4

Ülkemizin açmış olduğu toplam 137 soruşturmanın 51 tanesi Çin'e karşıdır ve Çin'e açılan soruşturmaların 48 tanesi anti-damping önlemiyle sonuçlanmıştır. Bu dönemde ülkemiz hakkında toplam 44 tane anti-damping soruşturmasının 22 tanesi temel metallere yöneliktir.

Anti-damping soruşturmalarının etkinliğini ölçmekte kullanılan bir diğer gösterge de ülkenin anti-damping soruşturmaları içerisindeki payının, dünya ithalat hacmi içerisindeki payına oranıdır. Bu oran, ülkenin ithalattaki payına oranla ne ölçüde önlem aldığı bir göstergesidir. (Global Trade Protection Report, 2007:11) Hindistan, Arjantin, Avustralya, Güney Afrika, Brezilya ve Türkiye'nin anti-damping soruşturması açan ülkeler içerisindeki paylarının dünya ithalat hacmi içerisindeki paylarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Ülkemizin toplam soruşturmalar içindeki payı düşük olması-na karşın ithalat hacmi dikkate alındığında aktif bir anti-damping uygulayıcısı olduğu düşünülebilir. (Tablo 3)

4. SONUÇ YERİNE

Anti-Damping önlemlerinin kullanımının yaygınlaşması, DTÖ anti-damping anlaşmasının karmaşık ve muğlak olması, ülke uygulamalarının birbirinden farklı olması, DTÖ'de anti-damping hükümlerinin yeniden ele alınması tartışmalarına yol açmıştır.(Oğuz,2007:52). Bu konudaki en çetin tartışmalar özellikle Doha Round'da yaşanmıştır. Norveç, Şili, Hong Kong, Japonya, Kore, Tayvan, İsviçre, İsrail, Brezilya, Meksika ve Türkiye'den oluşan Anti-Damping Dostları Grubu anlaşmanın otoritelere fazla takdir hakkı tanıdığını ve bu takdir hakkının korumacı amaçla kötüye kullanıldığını ve bu durumun ticarete serbestleşmenin sağladığı faydaları azaltarak uluslararası ticarete zarar verdiğini ifade etmişlerdir. (Tan,2008:246) Anti-Damping Dostları Grubu, anti-damping vergilerinin hesaplama yönteminde ve yerli sanayiye zararın tespit edilmesine ilişkin hükümlerde teknik değişiklikler yapılmasını, anlaşmanın verdiği takdir hakkının kısıtlanmasını ve şeffaflığın ve öngörülebilirliğin artırılması gibi konularda bir revizyona ihtiyaç olduğunu savunmaktadırlar.

KAYNAKÇA

- Blonigen, Bruce A. ve Prusa,Thomas.J. *Antidumping*, NBER Working Paper No:8398, 2001
- Chacholiades Miltiades, *International Economics*,New York:Mc Graw Hill,1990
- Dirikkan,Hanife.Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Damping ve Antidamping Önlemler, İzmir:D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Yayınları, 1996
- Elele,Onur.Uluslararası Ticarete Damping ve Antidamping, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2008
- İyibozkurt, Erol.Uluslararası İktisat:Teori,Politika ve Uygulama, Gözden Geçirilmiş 4.Baskı, Bursa:Ezgi Kitapevi,2001
- Global Trade Protection Report 2007,
[http://www.antidumpingpublishing.com/uploaded/documents/CSDocuments/GTP%202007%20\(amended\).pdf](http://www.antidumpingpublishing.com/uploaded/documents/CSDocuments/GTP%202007%20(amended).pdf)
- Oğuz, Serpil. *Anti Damping* , Ankara:Orion Yayınevi,2007
- Prusa,Thomas.J. “*Anti-dumping:A Problem in International Trade*” *The World Economy* Vol. 28, No. 5, May 2005.
- Seyidoğlu,Halil. Uluslararası İktisat :Teori,Politika ve Uygulama, Geliştirilmiş 17.Baskı, İstanbul:Güzem Yayınları,2009
- Tan, Mehmet. “*DTÖ Kuralları:Anti-Damping,Sübvansiyonlar ve Türkiye*” (iç.) Sait Akman ve Şahin Yaman, Dünya Ticaret Örgütü: Doha Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri ve Türkiye, Ankara: TEPAV Yayını,2008
- Uluslararası Ticaret Merkezi,İşletmeler için Dünya Ticaret Sistemi Rehberi, 2.baskı,(çev.)İktisadi Kalkınma Vakfı,İstanbul:1998
- Viner,Jacop. *Dumping: A Problem in International Trade (Reprint)*, USA: Sentry Press,1996